TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. rugsėjo 5 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2008/48/EB – Vartotojų apsauga – Vartojimo kreditas – 10 straipsnio 2 dalies h ir i punktai ir 3 dalis – Informacija, kuri turi būti pateikta sutartyje – Nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta pareiga nurodyti kapitalo grąžinimo, palūkanų ir mokesčių mokėjimo paskirstymą“

Byloje C-331/18

dėl *Krajský súd v Prešove* (Prešovo apygardos teismas, Slovakija) 2018 m. balandžio 5 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. gegužės 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

TE

prieš

Pohotovosť s. r. o.

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Toader, teisėjai A. Rosas ir M. Safjan (pranešėjas),

generalinė advokatė E. Sharpston,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Pohotovosť s. r. o.*, atstovaujamos J. Fuchs,

– Slovakijos vyriausybės, atstovaujamos B. Ricziová,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Tokár, G. Goddin ir C. Valero,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: slovakų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, 2008, p. 66, ir klaidų ištaisymai OL L 207, 2009, p. 14, OL L 199, 2010, p. 40, ir OL L 234, 2011, p. 46 ir OL L 36, 2015, p. 15) 10 straipsnio 2 dalies h ir i punktų ir 3 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant TE ir *Pohotovosť s. r. o.* ginčą dėl šios atsakomybės už tai, kad ji kredito sutartyje nepateikė kredito gražinimo suskirstymo, nurodant kapitalo amortizaciją, palūkanas ir prireikus papildomas kredito išlaidas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2008/48 9, 19, 30 ir 31 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(9) Būtinas visiškas suderinimas, siekiant užtikrinti, kad visi Bendrijos vartotojai naudotųsi aukštu ir vienodu jų interesų apsaugos lygiu, ir siekiant sukurti tikrą vidaus rinką. Todėl valstybėms narėms neturėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti kitokias, nei nustatyta šioje direktyvoje, nacionalines nuostatas. Tačiau toks apribojimas turėtų būti taikomas tik pagal šią direktyvą suderintoms nuostatoms. Kai tokių suderintų nuostatų nėra, valstybės narėms turėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti nacionalinės teisės aktus. <…>

<…>

(19) Siekiant, kad vartotojai galėtų priimti sprendimus turėdami visą reikiamą informaciją apie faktus, prieš sudarydami kredito sutartis jie turėtų gauti pakankamai informacijos apie kredito sąlygas ir kainą bei apie savo įsipareigojimus; šią informaciją jie gali pasiimti ir apsvarstyti. <…>

<…>

(30) Šioje direktyvoje nereglamentuojami sutarčių teisės klausimai, susiję su kredito sutarčių galiojimu. Todėl toje srityje valstybės narės gali toliau taikyti ar priimti Bendrijos teisę atitinkančias nacionalines nuostatas. Valstybės narės gali reglamentuoti siūlymo sudaryti kredito sutartį teisinę tvarką, visų pirma tai, kada jis pateikiamas, ir tą laikotarpį, per kurį kreditoriui privaloma laikytis savo pasiūlymo. Jeigu toks pasiūlymas yra teikiamas tuo pačiu metu kaip ir šioje direktyvoje nustatyta prieš sudarant sutartį suteikiama informacija, jis turėtų, kaip ir bet kuri papildoma informacija, kurią kreditorius pageidautų suteikti vartotojui, būti pateiktas atskirame dokumente, kuris gali būti pridedamas prie „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formos.

(31) Siekiant, kad vartotojas žinotų savo teises ir įsipareigojimus pagal kredito sutartį, joje turėtų būti aiškiai ir glaustai pateikta visa būtina informacija.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Dalykas“ nustatyta:

„Šios direktyvos tikslas – suderinti tam tikrus valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su vartojimo kredito sutartimis, aspektus.“

5 Minėtos direktyvos 10 straipsnyje „Informacija, kuri turi būti pateikta kredito sutartyse“ numatyta:

„1. Kredito sutartys parengiamos popieriuje arba kitoje patvarioje laikmenoje.

Visos susitariančiosios šalys gauna po kredito sutarties egzempliorių. Šis straipsnis neturi įtakos Bendrijos teisę atitinkančioms nacionalinėms taisyklėms dėl kredito sutarčių sudarymo galiojimo.

2. Kredito sutartyje aiškiai ir glaustai nurodoma:

<…>

g) bendros kredito kainos metinė norma ir bendra vartotojo mokama suma, apskaičiuota sudarant kredito sutartį; paminimos visos prielaidos, naudotos šiai normai apskaičiuoti;

h) vartotojo atliekamų privalomų mokėjimų suma, skaičius ir periodiškumas bei tam tikrais atvejais grąžinimui skiriamų mokėjimų paskirstymo padengiant skirtingas neapmokėtas sumas, kurioms taikoma skirtinga kredito palūkanų norma, tvarka;

i) kapitalo amortizacijos pagal terminuotą kredito sutartį atveju – vartotojo teisė paprašius nemokamai bet kuriuo metu visu kredito sutarties galiojimo laikotarpiu gauti sąskaitos išrašą, pateikiamą kaip amortizavimo lentelė.

Amortizavimo lentelėje nurodomi privalomi mokėjimai ir laikotarpiai bei sąlygos, susijusios su tokių sumų mokėjimu; lentelėje pateikiamas kiekvieno grąžinimo suskirstymas, nurodant kapitalo amortizavimą, pagal kredito palūkanų normą apskaičiuotas palūkanas ir, kai taikoma, bet kuriuos papildomus mokesčius; jei palūkanų norma nėra fiksuota arba pagal kredito sutartį papildomi mokesčiai gali būti keičiami, amortizavimo lentelėje aiškiai ir glaustai nurodoma, kad lentelės duomenys galioja tik iki kito kredito palūkanų normos arba papildomų mokesčių pakeitimo pagal kredito sutartį;

j) jei mokesčiai ir palūkanos turi būti mokami be kapitalo amortizavimo, išrašas, kuriame nurodomi palūkanų ir susijusių periodiškų bei vienkartinių mokesčių mokėjimo laikotarpiai ir sąlygos;

<…>

u) kai taikoma, kitos sutarties nuostatos ir sąlygos;

<…>

3. Kai taikomas 2 dalies i punktas, kreditorius nemokamai suteikia vartotojui bet kuriuo metu visu kredito sutarties galiojimo laikotarpiu teisę gauti sąskaitos išrašą, pateikiamą kaip amortizavimo lentelė.

4. Kredito sutarties, pagal kurią vartotojo atliktais mokėjimais nereikia nedelsiant atitinkamai amortizuoti bendros kredito sumos ir kurie yra naudojami kapitalui sudaryti kredito sutartyje arba papildomoje sutartyje numatytais laikotarpiais ir sąlygomis, atveju pagal 2 dalį privalomoje informacijoje aiškiai ir glaustai nurodoma, kad tokiose sutartyse nenumatoma visos išmokėtos kredito lėšų sumos grąžinimo garantija, nebent tokia garantija yra.

<…>“

6 Tos pačios direktyvos 14 straipsnio „Teisė atsisakyti sutarties“ 1 dalyje nustatyta:

„Vartotojas, nenurodydamas priežasties, gali atsisakyti kredito sutarties per keturiolika kalendorinių dienų.

Toks sutarties atsisakymo laikotarpis prasideda:

a) nuo kredito sutarties sudarymo dienos arba

b) nuo dienos, kurią vartotojas gauna sutarties nuostatas ir sąlygas bei informaciją pagal 10 straipsnį, jei toji diena yra vėlesnė, nei nurodytoji šios pastraipos a punkte.“

7 Direktyvos 2008/48 22 straipsnyje „Suderinimas ir šios direktyvos privalomas pobūdis“ nustatyta:

„1. Kadangi šioje direktyvoje pateikiamos suderintos nuostatos, valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės aktų nuostatų, besiskiriančių nuo nustatytų šioje direktyvoje.

<…>

3. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad nuostatų, kurias jos priima įgyvendindamos šią direktyvą, laikymosi negalėtų būti išvengiama dėl to, kaip suformuluojamos atitinkamų sutarčių nuostatos, visų pirma dėl išmokamų lėšų arba kredito sutarčių, kurioms taikoma ši direktyva, įtraukimo į kredito sutartis, kurių pobūdis arba tikslas suteiktų galimybę išvengti jos taikymo.

<…>“

8 Direktyvos 2008/48 II priedo „Europos tipinė informacija apie vartojimo kreditą“ 2 punkte „Kredito produkto pagrindinių ypatybių apibūdinimas“ yra dalis „Daliniai mokėjimai ir tam tikrais atvejais dalinių mokėjimų paskirstymo tvarka“. Šioje dalyje pateikiamas toks aprašymas:

„Jūs turėsite sumokėti:

[Vartotojui privalomų mokėjimų suma, skaičius ir periodiškumas]

Palūkanos ir (arba) mokesčiai mokami tokiu būdu:“

Slovakijos teisė

9 *Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov* (Įstatymas Nr. 129/2010 dėl vartojimo kreditų ir kitų vartotojams skirtų kreditų ir paskolų, kuriuo iš dalies keičiami ir papildomi tam tikri įstatymai) į Slovakijos teisę perkeliama Direktyva 2008/48.

10 Šio įstatymo redakcijos, taikytinos nuo 2015 m. spalio 1 d., 9 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Be Civiliniame kodekse reikalaujamos bendros informacijos, vartojimo kredito sutartyje turi būti nurodyta:

<…>

k) bendros kredito kainos metinė norma ir bendra vartotojo mokama suma, apskaičiuotos remiantis duomenimis, turimais sudarant vartojimo kredito sutartį; paminimos visos prielaidos, naudotos šiai bendros kredito kainos metinei normai apskaičiuoti;

l) kapitalo, palūkanų ir kitų mokesčių mokėjimų suma, skaičius ir terminai, o tam tikrais atvejais grąžinimui skiriamų mokėjimų paskirstymo padengiant skirtingas neapmokėtas sumas, kurioms taikoma skirtinga kredito palūkanų norma, tvarka;

m) kapitalo amortizacijos pagal terminuotąją vartojimo kredito sutartį atveju – vartotojo teisė paprašius nemokamai bet kuriuo metu visu kredito sutarties galiojimo laikotarpiu gauti sąskaitos išrašą, kuris pateikiamas kaip amortizavimo lentelė, nurodyta 5 dalyje;

<…>“

11 Įstatymo Nr. 129/2010 (redakcijos nuo 2018 m. gegužės 1 d.) 9 straipsnio 2 dalis suformuluota taip:

„Be Civiliniame kodekse reikalaujamos bendros informacijos, vartojimo kredito sutartyje turi būti nurodyta:

<…>

h) bendros kredito kainos metinė norma ir bendra vartotojo mokama suma, apskaičiuotos remiantis duomenimis, turimais sudarant vartojimo kredito sutartį; paminimos visos prielaidos, naudotos šiai bendros kredito kainos metinei normai apskaičiuoti;

i) mokėjimų suma, skaičius ir periodiškumas, o tam tikrais atvejais grąžinimui skiriamų mokėjimų paskirstymo padengiant skirtingas neapmokėtas sumas, kurioms taikoma skirtinga kredito palūkanų norma, tvarka;

j) kapitalo amortizacijos pagal terminuotąją vartojimo kredito sutartį atveju – vartotojo teisė paprašius nemokamai bet kuriuo metu visu kredito sutarties galiojimo laikotarpiu gauti sąskaitos išrašą, kuris pateikiamas kaip amortizavimo lentelė, nurodyta 5 dalyje;

<…>“

12 Įstatymo Nr. 129/2010 (redakcijos nuo 2013 m. sausio 1 d.) 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Suteiktas vartojimo kreditas laikomas suteiktu be palūkanų ir kredito mokesčio, jei:

<…>

d) vartojimo kredito sutartyje aiškiai nenurodoma vartotojo mokėtina bendra kredito kainos metinė norma.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

13 2015 m. spalio 1 d. TE sudarė su *Pohotovosť* 350 EUR vartojimo kredito sutartį vieniems metams, pagal kurią grąžintiną sumą sudarė 672 EUR. Šioje sutartyje numatytos 224 EUR siekiančios palūkanos ir 98 EUR „komisinis mokestis“.

14 Sutarusios dėl kredito grąžinimo vienu mokėjimu, šalys tą pačią dieną susitarė dėl mokėjimų pertvarkymo plano, kuriame numatytas skolos grąžinimas mokant 12 mėnesinių 56 EUR įmokas. Bendra kredito kainos metinė norma (toliau – BKKMN), taikytina kreditui, kurį grąžinti buvo sutarta vienu mokėjimu, siekė 28 %, o BKKMN už kreditą, grąžinamą mėnesinėmis įmokomis, siekė 281,64 %.

15 Minėtos sutarties bendrosiose sąlygose buvo nurodyta, kad „BKKMN apskaičiuojama pagal bendrą pasiskolintą sumą, komisinio mokesčio sumą, kapitalo grąžinimo terminą ir komisinį mokestį (išskyrus palūkanas, mokesčius notarui, sutartyje numatytas netesybas ir kitus mokesčius, į kuriuos, kaip numatyta konkrečiuose teisės aktuose, neatsižvelgiama apskaičiuojant BKKMN)“.

16 Pagrindinėje byloje nagrinėjamoje sutartyje nenurodytos priežastys, dėl kurių apskaičiuojant BKKMN neatsižvelgiama į palūkanas ir dėl kurių 28 % siekianti BKKMN apskaičiuojama remiantis tik „komisiniu mokesčiu“, o ne kitais papildomais mokesčiais, be kita ko, palūkanomis.

17 Be to, minėtoje sutartyje nėra jokio kredito grąžinimo mėnesinių įmokų suskirstymo, nurodant kapitalo amortizaciją ir kitas kredito išlaidas.

18 TE pareiškė ieškinį *Okresný súd Humenné* (Humenės apylinkės teismas, Slovakija), kuriuo buvo reikalaujama pripažinti, kad *Pohotovosť* pažeidė pareigą, numatytą Įstatymo Nr. 129/2010 (redakcijos, taikytinos nuo 2015 m. spalio 1 d.) 9 straipsnio 2 dalies l punkte.

19 2017 m. lapkričio 27 d. sprendimu tas teismas atmetė TE ieškinį.

20 TE dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Krajský súd v Prešove* (Prešovo apygardos teismas, Slovakija).

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, kad, vykdydamas 2016 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842, 51–59 punktai), Slovakijos teisės aktų leidėjas iš dalies pakeitė Įstatymą Nr. 129/2010 ir panaikino šio įstatymo (redakcijos, taikytinos nuo 2015 m. spalio 1 d.) 9 straipsnio 2 dalies l punkte numatytą pareigą kredito sutartyje nurodyti „kapitalo mokėjimo terminą, palūkanas ir kitus mokesčius“. Ši pareiga buvo pakeista minėto įstatymo (redakcijos, taikytinos nuo 2018 m. gegužės 1 d.) 9 straipsnio 2 dalies i punkte numatyta pareiga kredito sutartyje nurodyti „mokėjimų periodiškumą“.

22 Šiuo klausimu visų pirma prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Įstatyme Nr. 129/2010 (redakcijos, taikytinos nuo 2015 m. spalio 1 d.) nebuvo tiesiogiai nurodyta, kad „kapitalo mokėjimo terminas, palūkanos ir kiti mokesčiai“ turi būti nurodyti kaip amortizacijos lentelė. Iš dalies pakeitęs šį įstatymą (pakeitimai įsigaliojo 2018 m. gegužės 1 d.), Slovakijos teisės aktų leidėjas panaikino pareigą kredito sutartyje pateikti kredito grąžinimo suskirstymą, nurodant kapitalo amortizaciją, palūkanas ir kitus mokėjimus, ne tik amortizacijos lentelės forma, bet ir kitomis formomis.

23 Pagrindinėje byloje TE reikalauja ne to, kad amortizacijos lentelė būtų pridėta prie pasirašytos kredito sutarties, bet kad šioje sutartyje būtų nurodytas bent jau apibendrintas ankstesniame punkte minėtas suskirstymas.

24 Dėl Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies h ir i punktų ir 22 straipsnio 1 dalies aiškinimo, pateikto 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendime *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikosi nuomonės, kad šiomis nuostatomis tik draudžiama tai, kad valstybė narė savo nacionalinėje teisėje nustatytų pareigą patikslinti kredito kapitalo grąžinimo suskirstymą amortizacijos lentelės forma.

25 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, kad kredito grąžinimo suskirstymo pateikimas, nurodant kapitalo amortizaciją, palūkanas ir kitus mokesčius, leidžia lengviau patikrinti, ar mokėjimo terminai susiję su palūkanomis, kurios turi būti įtrauktos apskaičiuojant BKKMN.

26 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl to, ar, siekiant užtikrinti veiksmingą Direktyvos 2008/48 įgyvendinimą, jis turi taikyti Įstatymo Nr. 129/2010 (redakcijos, taikytinos nuo 2018 m. gegužės 1 d.) nuostatas 2015 m. spalio 1 d. sudarytai sutarčiai, kuri yra ginčo pagrindinėje byloje dalykas.

27 2018 m. vasario 22 d. Sprendimu *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) nusprendė, kad, kiek tai susiję su kredito sutartimis, sudarytomis iki 2018 m. gegužės 1 d., Slovakijos teismai nacionalinę teisę turi aiškinti laikydamiesi Sąjungos teisės ir prieiti prie rezultato, kaip antai išplaukiančio iš Įstatymo Nr. 129/2010 (redakcijos, taikytinos nuo 2018 m. gegužės 1 d.).

28 Vis dėlto, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas baiminasi, kad toks nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų aiškinimas yra *contra legem* ir pažeidžia teisinio saugumo principą.

29 Tokiomis aplinkybėmis *Krajský súd v Prešove* (Prešovo apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. a) Priėmus [2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842)] Slovakijos teisės aktų leidėjas išbraukė [Įstatymo Nr. 129/2010 (redakcijos, taikytinos nuo 2015 m. spalio 1 d.) 9 straipsnio 2 dalies l punkte] esančius žodžius „kapitalas, palūkanos ir kiti mokesčiai“ (pakeitimas įsigaliojo 2018 m. gegužės 1 d.), kurie buvo numatyti kaip sutarties informacija, susijusi su kredito grąžinimu, ir taip panaikino įstatymu vartotojams vartojimo kredito sutartyse suteiktą teisę į tai, kad būtų nurodyta kokia nors informacija (ne tik amortizavimo lentelė) apie kapitalo, palūkanų ir mokesčių mokėjimų paskirstymą, taip pat sankciją dėl šios teisės nesilaikymo.

b) Nors nuo 2018 m. gegužės 1 d. Įstatymo [Nr. 129/2010] pakeitimas leido geriau įvykdyti [2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842)], vis dėlto bylose dėl sutarčių, su vartotojais sudarytų iki 2018 m. gegužės 1 d., [Slovakijos] teismai, taikydami Sąjungos teisę atitinkantį aiškinimą, [į tą sprendimą] reagavo taip, kad iš esmės būtų pasiekiamas tas pats rezultatas, kurio siekė teisės aktų leidėjas.

c) Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismui pateiktas klausimas yra susijęs su Sąjungos teisės aiškinimu taikant netiesioginio direktyvų veikimo taisyklę. Atsižvelgiant į tai, kad priimta daug sprendimų, kuriuose teismai yra anksčiau pripažinę, kad Įstatymas Nr. 129/2010 vartotojams suteikia teisę į tai, kad būtų nurodyta informacija apie kapitalo, palūkanų ir mokesčių mokėjimų paskirstymą, Teisingumo Teismui pateiktas šis klausimas:

Ar horizontaliuose privačių asmenų santykiuose įgyvendinant netiesioginio direktyvos veikimo taisyklę ir siekiant užtikrinti, kad direktyva būtų visiškai veiksminga, taikant visus aiškinimo būdus ir nacionalinės teisės sistemą, teisinio saugumo principas leidžia teismui, nagrinėjant ginčą dėl iki 2018 m. gegužės 1 d. sudarytos vartojimo kredito sutarties, priimti sprendimą, kurio poveikis yra lygiavertis teisės aktų leidėjo priimto ir 2018 m. gegužės 1 d. įsigaliojusio pakeitimo poveikiui, siekiant įvykdyti [2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842)]?

Kitus klausimus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikia tik tuo atveju, jeigu į pirmojo klausimo c punktą Teisingumo Teismas atsakytų teigiamai.

2. Ar [2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842)] ir <…> Direktyvą [2008/48] <…> reikia aiškinti taip, kad Teisingumo Teismas nusprendė, jog pagal [šią direktyvą] draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos reikalaujama pateikti ne tik išsamią informaciją apie mokėjimus amortizavimo lentelėje, bet ir visą kitą teisinę informaciją apie vartojimo kredito grąžintino kapitalo sumą, mokėjimų skaičių ir periodiškumą?

3. Ar [minėtą] sprendimą reikia aiškinti taip, kad jame [ne tik] nurodomi reikalavimai dėl kapitalo, bet ir išsprendžiamas klausimas, ar valstybės narės teisės aktuose, kuriuose numatyta vartotojų teisė į tai, kad vartojimo kredito sutartyje būtų nurodyta palūkanų ir mokesčių mokėjimų suma, skaičius ir terminai, nustatyta daugiau nei Direktyvoje 2008/48? Jeigu [tas] sprendimas yra susijęs taip pat ir su palūkanomis bei mokesčiais, ar mokėtinų palūkanų ir mokesčių paskirstymas kitaip nei amortizavimo lentelėje taip pat viršija minėtos direktyvos, būtent jos 10 straipsnio 2 dalies j punkto, ribas?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

30 Savo rašytinėse pastabose *Pohotovosť* tvirtina, kad prejudiciniai klausimai yra nepriimtini.

31 Dėl pirmojo klausimo ši bendrovė tvirtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytas teisinio saugumo principas priskirtinas nacionalinei teisei, o Teisingumo Teismas įgaliotas aiškinti tik Sąjungos teisę.

32 Be to, nacionalinis teismas, o ne Teisingumo Teismas turi įvertinti, ar pagrindinėje byloje nacionalinė teisė gali būti aiškinama taip, kad ji atitiktų Sąjungos teisę.

33 Dėl antrojo ir trečiojo klausimų *Pohotovosť* primena, kad, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagrindinėje byloje nagrinėjamoje sutartyje numatytas kredito grąžinimas be kapitalo amortizacijos. Tokiomis aplinkybėmis klausimai, susiję su amortizacijos lentelė, neturi jokios praktinės reikšmės pagrindinėje byloje.

34 *Pohotovosť* teigimu Slovakijos teisės aktuose nenumatyta jokios sankcijos tuo atveju, jei kredito sutartyje nėra amortizacijos lentelės ar priede pateiktų palūkanų ir periodinių ar neperiodinių mokesčių mokėjimo laikotarpių ir sąlygų. Todėl klausimai, susiję su kiekvieno grąžinimo suskirstymu, kiek tai susiję su kapitalo amortizacija, palūkanomis ir prireikus papildomomis išlaidomis, neturi jokios praktinės reikšmės nagrinėjamu atveju.

35 Be to, formaliai nenurodžiusios prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinumo, Slovakijos vyriausybė ir Europos Komisija konstatuoja, kad, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, aptariamoje kredito sutartyje nurodyta BKKMN buvo klaidinga. Slovakijos vyriausybė mano, kad jei šioje sutartyje nurodyta BKKMN būtų mažesnė nei faktinis taikomas tarifas, kreditui nebūtų taikomos palūkanos ir mokesčiai laikantis Įstatymo Nr. 129/2010 11 straipsnio 1 dalies. Tokiomis sąlygomis minėta sankcija galėtų būti taikoma šiuo atveju, nepriklausomai nuo galimo Teisingumo Teismo atsakymo į prejudicinius klausimus.

36 Šiuo aspektu reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nustatytas faktines aplinkybes ir teisės pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo prašymą, tik jeigu akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus ir suprastų priežastis, dėl kurių nacionalinis teismas mano, kad, siekiant išspręsti jo nagrinėjamą ginčą, reikalinga gauti atsakymus į tuos klausimus (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *PI*, C-230/18, EU:C:2019:383, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

37 Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikia klausimus, susijusius su Sąjungos teisės akto, t. y. Direktyvos 2008/48, aiškinimu, ir, atsižvelgdamas į šį kontekstą, prašo pateikti patikslinimų dėl 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842).

38 Dėl Slovakijos vyriausybės ir Komisijos nurodyto argumento, kad, kadangi nurodyta BKKMN yra klaidinga, nacionalinis teismas, laikydamasis nacionalinės teisės aktų, galėtų nuspręsti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamoje sutartyje netaikomos palūkanos ir mokesčiai, reikia priminti, kad pagrindinė byla susijusi su vartotojo prašymu pripažinti *Pohotovosť* atsakomybę už pareigos kredito sutartyje nurodyti visas privalomas aplinkybes, kaip to reikalaujama pagal nacionalinės teisės aktus ir Direktyvą 2008/48, pažeidimą. Šiomis sąlygomis teismo *a quo* galimybė skirti sankciją *Pohotovosť* už klaidingą BKKMN nurodymą, darant prielaidą, kad šią galimybę patvirtins tas teismas, bet kuriuo atveju neturėtų atimti iš Teisingumo Teismo pateikiamo šioje direktyvoje numatytų reikalavimų paaiškinimo bet kokio veiksmingumo ginčo išsprendimui, kiek tai susiję su kita informacija, kuri turi būti pateikta vartojimo kredito sutartyje, nes minėtoje direktyvoje reglamentuojamas tiek kredito mokėjimas su kapitalo amortizacija, tiek mokesčių ir palūkanų mokėjimas be tokios amortizacijos.

39 Todėl reikia konstatuoti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

40 Savo antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu ir pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies h–j punktus, siejamus su jos 22 straipsnio 1 dalimi, reikia aiškinti taip, kad jais draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią kredito sutartyje turi būti pateiktas kiekvieno kredito grąžinimo mokėjimų suskirstymas, prireikus nurodant kapitalo amortizaciją, palūkanas ir kitus mokesčius.

41 Iš pradžių reikia priminti, pirma, kad Direktyva 2008/48 buvo priimta siekiant dvigubo tikslo – visiems Europos Sąjungos vartotojams užtikrinti aukštą ir vienodą jų interesų apsaugos lygį ir palengvinti tinkamai veikiančios vartojimo kreditų vidaus rinkos vystymąsi (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Radlinger ir Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 61 punktą ir 2019 m. gegužės 2 d. Sprendimo *Pillar Securitisation*, C-694/17, EU:C:2019:345, 38 punktą).

42 Antra, Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalyje skelbiama informavimo pareiga, kaip ir įtvirtintomis šios direktyvos 5 ir 8 straipsniuose, prisidedama prie šių tikslų įgyvendinimo (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Radlinger ir Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 61 punktą).

43 Pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies h punktą kredito sutartyje turi būti aiškiai ir glaustai nurodyta vartotojo atliekamų privalomų mokėjimų suma, skaičius ir periodiškumas bei tam tikrais atvejais grąžinimui skiriamų mokėjimų paskirstymo padengiant skirtingas neapmokėtas sumas, kurioms taikoma skirtinga kredito palūkanų norma, tvarka.

44 Iš šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalies i punkto ir 3 dalies matyti, kad kapitalo amortizacijos pagal terminuotą sutartį atveju tik vartotojo prašymu bet kuriuo metu visu kredito sutarties galiojimo laikotarpiu paskolos davėjas turi pareigą nemokamai pateikti sąskaitos išrašą, kuris pateikiamas kaip amortizavimo lentelė.

45 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad, atsižvelgiant į aiškų Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies h ir i punktų tekstą, reikia konstatuoti, kad Direktyva 2008/48 nenumato pareigos įtraukti į kredito sutartį tokį išrašą, kuris pateikiamas kaip amortizavimo lentelė (2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Home Credit Slovakia*, C-42/15, EU:C:2016:842, 54 punktas).

46 Reikia pridurti, kad bet kokia kiekvieno mokėjimo grąžinant kreditą, kiek tai susiję su kapitalo amortizacija, palūkanomis ir prireikus papildomomis kredito išlaidomis, suskirstymo struktūrinis išdėstymas turi būti laikomas amortizavimo lentele, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies i punktą.

47 Vis dėlto, jei yra mokesčių ir palūkanų mokėjimas be kapitalo amortizacijos, reikia priminti, kad, remiantis minėtos direktyvos 10 straipsnio 2 dalies j punktu, kredito sutartyje turi būti nurodyti palūkanų mokėjimo laikotarpiai ir sąlygos ir pridėti periodiniai ar neperiodiniai mokesčiai.

48 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad Direktyvoje 2008/48 nenumatyta pareigos kredito sutartyje kokia nors forma nurodyti mokėjimų, kuriuos turi atlikti vartotojas, suskirstymą, kiek tai susiję su kapitalo grąžinimu, jei dėl šių mokėjimų jis amortizuojasi, palūkanomis ir pagal šią sutartį mokėtinais kitais mokesčiais.

49 Taip pat reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalį, kadangi šioje direktyvoje pateikiamos suderintos nuostatos, valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės aktų nuostatų, kurios skiriasi nuo nustatytų šioje direktyvoje.

50 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalis yra toks reikalavimų dėl informacijos, kurią būtinai reikia nurodyti kredito sutartyje, suderinimas (2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Home Credit Slovakia*, C-42/15, EU:C:2016:842, 56 punktas).

51 Atsižvelgiant į šias sąlygas, į antrąjį ir trečiąją klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies h–j punktus, siejamus su jos 22 straipsnio 1 dalimi, reikia aiškinti taip, kad jais draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią kredito sutartyje turi būti pateiktas kiekvieno kredito grąžinimo mokėjimų suskirstymas, prireikus nurodant kapitalo amortizaciją, palūkanas ir kitus mokesčius.

Dėl pirmojo klausimo

52 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalis ir 22 straipsnio 1 dalis, kaip jos aiškinamos 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendime *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), taikytinos kredito sutarčiai, kaip antai nagrinėjamai pagrindinėje byloje, kuri buvo sudaryta iki to sprendimo paskelbimo ir iki nacionalinės teisės aktų pakeitimo iš dalies, atlikto siekiant, kad jie atitiktų minėtame sprendime pateiktą aiškinimą.

53 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos teisės normos išaiškinimas, kurį pateikia Teisingumo Teismas, paaiškina ir patikslina šios normos prasmę ir turinį, kaip ji turėtų būti suprantama ir taikoma nuo įsigaliojimo momento. Tai reiškia, kad taip išaiškintą normą teismai gali ir turi taikyti net teisiniams santykiams, atsiradusiems ir susidariusiems prieš priimant sprendimą, kuriame išnagrinėtas prašymas dėl išaiškinimo, jei tenkinamos sąlygos, leidžiančios kompetentingiems teismams pareikšti ieškinį, susijusį su minėtos normos taikymu (šiuo klausimu žr. 2018 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Hein*, C-385/17, EU:C:2018:1018, 56 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

54 Pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nacionalinę teisę, taikytiną klostantis reikšmingoms faktinėms aplinkybėms, šiuo atveju – aptariamos sutarties sudarymo dieną (t. y. 2015 m. spalio 1 d.), aiškinti kaip galima labiau laikantis Direktyvos 2008/48, kaip ji aiškinama 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendime *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), ir vengiant aiškinimo *contra legem*.

55 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kaip primena Slovakijos vyriausybė ir Komisija, kad nacionalinis teismas negali pagrįstai manyti, jog neturi galimybės aiškinti nacionalinės teisės nuostatos taip, kad ji atitiktų Sąjungos teisę, vien dėl to, jog buvo nuolat pateikiamas toks šios nuostatos išaiškinimas, kuris neatitiko Sąjungos teisės (šiuo klausimu žr. 2018 m. balandžio 17 d. Sprendimo *Egenberger*, C-414/16, EU:C:2018:257, 73 punktą).

56 Tokią pareigą aiškinti pagal šią teisę riboja bendrieji teisės principai, ypač teisinio saugumo principas, ir ji negali pagrįsti nacionalinės teisės aiškinimo *contra legem* (šiuo klausimu žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Mono Car Styling*, C-12/08, EU:C:2009:466, 61 punktą). Kita vertus, nors Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo pareiga negali būti pagrindas aiškinti nacionalinę teisę *contra legem*, nacionaliniai teismai prireikus turi pakeisti suformuotą nacionalinę jurisprudenciją, jeigu ji pagrįsta su direktyvos tikslais nesuderinamu nacionalinės teisės aiškinimu (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Związek Gmin Zagłębia Miedziowego*, C-566/17, EU:C:2019:390, 49 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

57 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalis ir 22 straipsnio 1 dalis, kaip jos aiškinamos 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendime *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), taikytinos kredito sutarčiai, kaip antai nagrinėjamai pagrindinėje byloje, kuri buvo sudaryta iki to sprendimo paskelbimo ir iki nacionalinės teisės aktų pakeitimo iš dalies, atlikto siekiant, kad jie atitiktų minėtame sprendime pateiktą aiškinimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

58 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

1. **2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 10 straipsnio 2 dalies h–j punktus, siejamus su jos 22 straipsnio 1 dalimi, reikia aiškinti taip, kad jais draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią kredito sutartyje turi būti pateiktas kiekvieno kredito grąžinimo mokėjimų suskirstymas, prireikus nurodant kapitalo amortizaciją, palūkanas ir kitus mokesčius.**

2. **Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalis ir 22 straipsnio 1 dalis, kaip jos aiškinamos 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendime *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), taikytinos kredito sutarčiai, kaip antai nagrinėjamai pagrindinėje byloje, kuri buvo sudaryta iki to sprendimo paskelbimo ir iki nacionalinės teisės aktų pakeitimo iš dalies, atlikto siekiant, kad jie atitiktų minėtame sprendime pateiktą aiškinimą.**

Parašai.